

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν τῇ λαῶν ὑπάρχει ἡμῶν
θεῖα πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθειαν—ΥΨΑΡΧΗΣ.

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φθ.
αἰκοὺς τῆς κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ΄

ῬΟΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 6 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΠΡ. 2

ἩΡΩΜΟΣ 369

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φιλιάδες τοῦ Γερμανοῦ (συνέχεια).
- Γ. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ. Γενεθελικά γιὰ Βιλαία (τέλος)
- ΔΙΑΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ. Κάτι λογάκια.
- ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Κρουμπάχερ.
- ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΠΑΛΙΑΠΗΔΑΣ. Γράμματα ἀπὸ τῆς Μάνης.
- ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ. Λογάκια.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΟΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΕΡ

A

Ἐνα μεγάλο τῆς ἐργατῆ ἔργασις ἡ φιλολογικὴ ἐπιστήμη. Ἐνας μεγάλος φίλος τοῦ ἔλαψε τοῦ γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἡ γερμανικὴ παιδεία δὲ τὸν τιμῆσεν ἄξια τὸ σοφὸν πόντον. Οἱ βυζαντινολόγοι τῆς Εὐρώπης δὲ μίλησον με σεβασμὸν καὶ μὴ ἐνθουσιασμὸν γιὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἐδῶκε τὸ σύνθημα γιὰ τὴν κριτικὴν μελέτην καὶ γιὰ τὸ δυνάμωμα, γιὰ τὴν φιλολογικὴν γνώσιν, γιὰ τὴν σωστὴν ἐκτίμησιν τοῦ νοῦ τοῦ βυζαντινοῦ. Μονάχα ἡ Ἑλληνικὴ πατρίδα, συρμένη ἀπὸ τὸν ἐθνοφάγο λογιστικισμὸν, δὲ τὸν ἀκούσῃ ἀδιάφορα, καὶ μπορεῖ καὶ μὴ ἕνα ἀνάκρουσμα σὸν ξαναασμοῦ, τὸ θάνατον ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πιδ ἀφιλοπρόσωπους ἀπὸ τοὺς ἐγκάρδιους εὐεργέτας τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Καὶ λιγοστοὶ ἐκεῖνοι πὸν καταλαβαίνουν ὅχι μόνον τὴν ἀξίαν τὴν ἐπιστημονικὴν τοῦ πολυσέβαστου νεκροῦ, μὰ καὶ τὴν εὐγενικὴν τὸν ἀφοσίωσιν, καὶ τὴν ἡρωικὴν τὸν τόλμην τὴν ὥρα πὸν φωτιὰ πῆρε τὸ σημαντικὸν μᾶς τὸ ζήτημα, καὶ μᾶς μίλησε ὅχι γιὰ ὅσα κολακεύουν τοὺς φαντασμένους καὶ ἱκανοποιούνη τοὺς ἐγωῖστές, μὰ γιὰ ὅσα συγκινούνη ἐκείνους πὸν πειτᾶνε καὶ διωτᾶνε δικαιοσύνη. Κι ἀκόμα πιδ λιγοστοὶ ἐκεῖνοι πὸν τὸ θάρρος εἶχαν, πὸν τὸ κουράγιον θάχουν νὰ ὑψώσουν τὴν φωνήν τους καὶ νὰ δοξολογήσουν καθὼς τοῦ πρέπει τὸν πολυσέβαστον νεκρὸν «Τὸ ξέρω πὸς δὲ μὲ βρῆσιν ἐκεῖ κάτω» ἔλεγε μόλις ἀποφάσισ νὰ μὴ καὶ αὐτὸς ἄπαρτος με τῶματά του μέσα στὸν πόλεμον γιὰ τὸ Λόγον, μέσα στὸν ἀγῶνα τῆς ἰδέας ἐναντῖα σι τοὺς ἀνίδεους καὶ σι τοὺς κακοδελιτές. Μὲ δάφνη ἀπὸ τὸν Εὐρώτα, μὴ ἀγγιλιές ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία καὶ μὴ ἀσφὸδελοὺς ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ἱεροῦ Βράχου,

μὲ σπάρτα καὶ με νάρκισσους καὶ με ἀγριολούλουδα ἀπὸ κάθε κάμπο καὶ βουνὸ τῆς Ρωμιοσύνης, με τὴ μουσικὴ τῶν ἐθνικῶν μας τραγουδιῶν καὶ με τοῦ Σολωμοῦ τοὺς στίχους ἔπρεπε ἡ νέα ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ νὰ τοῦ στολίσῃ τὸ νεκροκρέββατον καὶ νὰ τὸν ξεπροβοδίσῃ στὸ μνήμα. Ἄνάμεισ ἀπὸ τοὺς ἐδλογημένους ἔσκιδους τοῦ Φωριδῆ καὶ τοῦ Τομαζέου, τρισενλογητὸς ἐκεῖνος καὶ με πιδ ψηλὸ τᾶνάστημα ὅσον πιδ μετωμένη καὶ ἡ σοφία του, ἄς γίνῃ τῶρα ἕνας ἴσκιος, γέροντας ἀπάνου μας καλοπροαίρετα πάντα καὶ ἀμνηστικάκα, δαίμονας ἀγαθός, γιὰ νὰ μᾶς ὑπαγορεύῃ ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον πὸν μακάριος τῶρα στέκεται, γιὰ νὰ μᾶς ὑπαγορεύῃ τὰ καλὰ, γιὰ νὰ μᾶς κρατῆ στὸν ἴσον δρόμον, τοὺς διαλεχτοὺς τῆς Ἐπιστήμης πὸν φωτίζει, τοὺς διαλεχτοὺς τῆς Τέχνης πὸν δημιουργεῖ, πὸν δὲν μποροῦνη παρὰ, μέρα με τὴ μέρα, νὰ πληθύνουνται. Ὅσον πὸν μὴ μέρα ἢ ἑλληνικὴ πατρίδα, με καθαρὰ πιδ τὴν ἀνεξίτητον τὸν ἀλμυρὸν τὸν διανοητικόν, νὰ τοῦ στήσῃ τᾶγαλμα πὸν τοῦ χρωστῆ, τᾶγαλμα μέσα σι ἀγάλατι πὸν προφητικὴν ἐκκήθημε νὰ στήσουμε σι τοὺς Σολωμὸν καὶ σι τοὺς Ψυχάρηδες, καὶ σ' ὅλους τοὺς πρωταπόστολους τῆς γλωσσικῆς Ἰδέας, λυτρωτῆδες τοῦ νοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ.

Μεγαλόβουλος ἐπιστήμονας, ὅσον τριβόλοι καὶ ἀγκάδια καὶ μονοπάτια δυσκολοδιάβατα, πρῶτος χάραξε καὶ ἔστρωσε δρόμον γιὰ τὴν μελέτην τὴν προεπόμενῃ τοῦ βυζαντινοῦ λόγου. Ἐλεγε, μιλώντας γιὰ τὴν περιφημὴν του «Ἱστορία τῆς βυζαντινῆς λογοτεχνίας:—Ἐγὼ πρόδρομος δὲν ἔχω μόνος μου δὲ τὰ προσηλατῆσιν τὰ ἐπιστημονικὰ δικαιώματα τοῦ ἔργου μου. Ὅ,τι κατᾶρθωσα γιὰ τοὺς βυζαντινοὺς τοὺς αἰῶνες δὲν εἶναι παρὰ τὸ δόσλεμα τοῦ πρώτου ὕλικου. Πρῶτα πρῶτα εἶταν ἀνάγκη νὰ βαλθῶνη τὰ θεμέλια καὶ νὰ στηθῶνη οἱ σκαλωσιές. Γιὰ νᾶβρουν οἱ ἄλλοι πὸν θάρσῶνη ἔτοιμο κάποιον σκέδιον, τελειωμένο τὸ πατάρι, ἀσφαλισμένη σκεπὴ, νὰ δουλέψουν ἀπὸ κάτω. —Μεγάλος φιλόανθρωπος (ὄσπερ σι τὴν λέξη τούτη τὸ πιδ πλατὸν νόημα), ἀντάμωσε τὴ δυνατὴ καὶ καθαρὴ φωνὴν του, γαληνὸς καὶ λαμπρομέτωπος, ξεχωριστὴ φωνὴν πάντα, με τῆς πολὺ προχωρημένης ἐπιστήμης του τᾶλγιστα τὰ ὅπλα, ξεχωριστὴ φωνὴν, μέσα σι τὸ χορὸν τῶν γκερμιστῶν τῆς πρόδηψης, τῶ δουλευτάδων τῆς ἀλήθειας. Κι ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ τοῦ ἀντιστηκῶθησαν. Οἱ πιστοὶ τοῦ τυφλοῦ ρωμαντικοῦ κλασικισμοῦ τὸνε περᾶσανε γιὰ πολέμιον τῶν ἀρχαίων γραμμάτων. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ μαρξόσοφου δασκαλισμοῦ τὸνε κηρύξανε προδότη καὶ πλερωμένο. Ἐκεῖνος ἀποκρί-

νονταν ἦσυχᾶ ἦσυχᾶ, με τοῦ πολυδιαβασμένου τῆ συλλογῆ. με τοῦ σοφοῦ τὸ γλυκόγελο. Ἐλεγε:—Αὐτὸ πὸν κάτω εἶναι τόσο ἀπλὸν καὶ τόσο αὐτονόητον πὸν ἔπρεπε κανεὶς νὰ ντρέπῃ πει ἔτσι δημόσια νὰ μιλήῃ γιὰ τὸ ζήτημα τούτον. Μὰ νὰ μὴν παραξενευόμαστε ἡ μοῖρα τὸ ἔγραψε, τὰ ἀπλὰ ἴσα ἴσα καὶ ταυτονόητα νὰ νοιώθουνται καὶ νὰ παίρουνται ὕστερ ἀπὸ πεισματωμένο πόλεμον.—Καθὼς πάντα τυχαίνει σὲ κείνους πὸν προβάλλονε δημιουργοὶ καὶ πρόμαχοι τῶν καινούριων ἰδεῶν, οἱ ἀντίθετοι τοῦ Κρουμπάχερ εἶτανε μέσ ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν δημοτῶν του. Ἐνας σοφὸς καθηγητῆς τῆς Μπόννας, περιφημὸς φιλόλογος καὶ ἱστορικός, πὸν μπροστὰ σι τὰ φιλολογικὰ γεννήματα τῶ βυζαντινῶν καιρῶν, δὲ αἰστανόταν ἀνατριχίασιν ἀηδίας, τὸ ἴδιον τᾶνατριχίασμα πὸν ἔδερε τὸν Κόβητον καὶ τὸν Κόντιον, μὴ μέρα πὸν μᾶζι περνοῦσανε τοὺς στίχους τοῦ Φτωχοπρόδρομου, βάλθηκε νὰ τὸνε γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν πὸν θάπερτε, σι πὸν θάρσῃσιν τοῦ ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς καιροὺς καὶ τὰ πιδ ἄθλια διανοητικὰ τοὺς κοιλορρέματα.—Γιὰ τὸ Θεὸ! τοῦ ψιθύριζε, ἔλα σι τὰ καλὰ σου! Ἡ φιλολογία πρέπει νὰ στέκῃ μακριὰ ἀπὸ τέτοια καμώματα πὸν δὲ θάχουν καλὸ τέλος. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀρχαιότητα δὲ μαρὰθῃ. Ἡ παιδαγωγικὴ δὲνυμὴ τῶν γραμμάτων δὲ χτυπηθῃ κατάσταυρα. Γύρισε σι τὸν τραπέζιν τῶν κλασικῶν χρόνων, τὸ μόνον καλαισθητικὸν τραπέζιν!—Κι ὁ Κρουμπάχερ τοῦ ἀποκρίνοταν:—Ἀνίσως καὶ θέλεις νὰ ψάξῃς μέσα σι τὴν πολιτικὴν ζωὴν πὸν ζῶσανε τὸ μεσαιῶνα οἱ Ἀνατολίτες, οἱ Σλάβοι καὶ οἱ Φράγκοι, ἀνίσως καὶ θέλεις νᾶμψῃς μέσα πιδ πολὺ καὶ πιδ βαθιὰ σι τὴν ἑλληνικὴν τὴν ἀρχαιότητα, καὶ σι τὴν Ἑλλάδα τὴν τωρινὴν, νὰ ἡ βυζαντινὴ λογοτεχνία! Πληθὸς καινούριες ἰδέες σου ξυπᾶ. Καὶ κατὶ ἄλλο, σπουδαιότερον: Δὲ συχωριέται πιδ νὰ παραγκωνίζεται σι τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἡ λεγόμενη ἱστορικὴ συνάφεια, πὸν ὑποχρεώνεται πιδ νὰ τὴν ξεφανερῶνη καὶ νὰ τὴν περιγράψῃ ὁ ἐπιστήμονας σὲ κάθε κλάδον τῆς ἐπιστήμης. Ὅσα οἱ ἀλαφροκέφαλοι ἐξεταστῆς νομίζονε μηδαμινὰ καὶ ἀνωφέλευτα, ἀποδείχνονται ἴσα ἴσα πολὺ σημαντικὰ. Ἀθάνατοι, Ὁμηρος, Σοφοκλῆς, Πλάτωνας: μὰ δὲ φτᾶνε μόνον νὰ τοὺς ἀγγαντεύῃς ξεμοναχιασμένους. Κι αὐτοὶ μᾶς ἔρχονται κοντιότερα, πιδ πολὺ ζωντανεύουν καὶ καθαρότερα μιλάνε, σὲ δοκιμάσουμε νὰ τοὺς νοιώσουμε καὶ νὰ τοὺς ἀπολάβουμε μέσα σι τὸ σύνολον τῆς μακροζωῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἄν θέλῃ καὶ ἡ φιλολογία νὰ λογαριάζεται

δωσιά και άκέρια για ιστορική έπιστήμη, πρέπει να κλείση, σκέπτα νέτια, στον κύκλο της και τό ζέτασμα του βυζαντινού καιρού. Άλλο καλολογική ήδονή και παιδαγωγικό κέρδος, και άλλο έπιστημονική έρευνα.—Και ό Κρουμπάχερ, καθώς όλοι όσοι κρύβουν από τή φλόγα τών τρανών έρευνητών, τών Ταϊν και τών Μόυσεν, και είναι και του λόγου δυνατοί τεχνίτες, τελειώνει τό νόημά του χροπιαστά παρασταίνοντάς το μέσα σε μιά προφητική εικόνα: — 'Η δύναμη τών παραμίτων δά νικήση κ' έδώ. Θά γίνη και με τή φιλολογική τήν έπιστήμη δ,τι έγινε με τή ζωγραφική. Ένας καιρό ό άνθρωποι ένδοσιαζόντανε μόνο από ουρανόχρωμες λίμνες, από ροδοστειφάνωτες άπριλιάντικες τοποθεσίες κι όλο από κάτι τέτοια: όμως από τότε ως τώρα ό κόσμος έμαθε να τά βρείση τα θεά και τα αιώνια παντού, παντού στην άπέραντη τήν πλάση.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΙΔΙΚΡΙΝΑ ΚΑΙ ΕΑΣΤΕΡΑ

«Σίχαμερή σαν ίεροσυλία, γράφει ή «Δεκαπεντάμερη Έπιθεώρηση» τής Δόντρας, θα φανή ή κλήθειά, πώς όί σημερινοί Έλληνες θάττανε δυνατώτεροι, κ δέν είχανε ποτέ; άκουστά τίποτα για τόν Όμηρο και προπάντων άν ξεχνούσανε πώς νείνει συμπατριώτες του Δημοστένη. Γιατί δέν υπνώστηκανε μόνυ άπ' τό λαμπρό περσμένο τής υφυλής τους; έχουνε παραλούσει εξαίτίας του. Σε ρβαρός είναι κίντυος δτι μπορούνε να καταστρεφτούνε άπ' αυτό.»

Πικρή αλήθειά διατυπώνουσε τα λόγια τής λοντρίτικης εφημερίδας, που πολύ λίγο από τους Ρωμιούς τή νοιώσανε και λιγώτεροι πολυ τονε τονίρινη στιγμή κατάλληλη να κηρυχτή και πάλι ή αλήθεια: αυτή από τις στήλες ελληνικής εφημερίδας. Κείνο που μας τοιτώνει τώρα είναι τό πρόβλημα τό οικονομικό. Και κείνο που έλπίζουμ' άπ' τή λύση του είναι ή άμεση δημιουργική δύναμη στρατιωτική. Όμως ή τσουχτερή αλήθεια από ξένον τονισμένη κηλό 'ναι να μας κερφωθή στο νεύ, για να ζητήσουμε γοργά τή θεραπεία τής άρρώστιας μας, εταν με τό καλό σε λίγο μπορούμε κάπως στο

δρόμο που ποθούμε, κι αυτό με κάνει να πώ έδώ δυό λόγια.

Πια είν' ή θεραπεία είναι φανερό, εταν άναγνωρίσουμε τήν άρρώστια μας τόσο καλά, όσο τήν ζέρουνε όχι πιά ό Έγγλέζοι ή ό Γερμανοί, παρ όί άνταγωνιστάδες μας ό Βούργαροι.

Σ' ένα διάλογο για τά παιδιά, που σκάρωσαν ό Βούργαροι, κουβεντιάζουν ένα Έλληνόπουλο μ' ένα Βουργαρόπουλο. Δέν τή θυμάμαι τήν κουβέντα τους μ' άκριβεία, μά τό νόημα του διαλόγου είν' άπάνου κάτω αυτό:

Άσει τό Έλληνόπουλο: 'Η ιστορία φανερώνει πως εξαρχής Έλληνική 'ταν ή Μακεδονία κ' ό Μακεδόνες Έλληνες. Ναι, άπκντ' τό Βουργαρόπουλο, μά τί να κάνουμε; τώρα είναι βουργαρική.— Έλληνες δέν είν' αν ό Άριστοτέλης κι ό μέγανός τής Μακεδονίας βασιλιάς 'Αλέξαντρος;— Ναι είτανε δικός σας ό 'Αλέξαντρος και ό 'Αριστοτέλης, μά 'ναι δική μας ή Μακεδονία.

Κ' εξακολουθάει έτσι ή κουβέντα.

Νά τήν λοιπόν σε σε καθέρψη ή άρρώστια μας. Μας υπνώτισε ή δόξα ή προγονική και μας έθάμωσε ή λάμπη ή παπαδική κι άντις να δουλέψουμε και να στηριχτούμε στον έαυτό μας και με τή δύναμη και τό σπαθί μας να ζητήσουμε να κρατήσουμε τους τόπους μας, φανταστήκαμε πως θα μας δώσουνε τήν Πόλη, τή Μακεδονία κι όλη τήν κληρονομία μας ό Δημοστένης κι ό 'Αριστοτέλης και ό Πλάτωνας κι ό Μέγ' 'Αλέξαντρος και όί περγαμηνές και τά χαρτιά του Πατριάρχη. Και τα σκολιά μας αυτό τά δηλητήρια μας έχουνε. Και βοηθούσανε και βοηθούν ως τώρα να μας έκτοπίζουνε ό Βούργαροι. Γιατί μά; δώσαν και μας δίνουν λεγεώνες δασκαλοθρεμμένους με συνταχτικό και με γραμματική και με προγονόφουσες άχρηστους για κάθε δουλιά προχτική ανθρώπικου, άντις εργατικούς και χρησίμους τεχνίτες και ανθρώπους γαργαρέδες, αληθινά και μισωμένους και προπάντων άντις γεωργούς καλούς. Και με τά ιδία μυαλά και τό ελεύτερο Έλληνικό κράτος στηρίχτηκε στους δασκάλους και στους παπάδες και στα κόλλυβα τών πλουσιών και στην έλεημοσύνη τών τρανών και τών μεγάλων και διαφθεΐρην και ρημάξαν τόν Έλληνικό λαό όί προκομμένοι του πολιτικοί και να μας τώρα που ζητάμε άπ' τό άλφα τή δημιουργία έθνικής ζωής. Κι ά δέν τό κάνουμε, δε μην περιμένουμε άποκατάσταση έθνική. Οί πατριάρ-

χιδές μας κ' όί παπάδες κ' όί δασκαλοι, μπορού να πώ και όί Συγγροί όλο μακρότερα θα μας πηγαίνουν άπ' τήν Πόλη. Μά όί Βούργαροι, αν και δέν έχουνε Συγγρούς είναι κοντύτερα σ' αυτή, γιατί τό κράτος τό Βουργαρικό στηρίχτηκε στη γεωργία και στην έργασία και στη σημερινή σοφία κ' ιστορία και γλώσσα και δύναμη, όχι σε τίλους προγονικών. Δέν έχουνε Θεμιστοκλή ό Βούργαροι κι 'Αριστοτέλη, γλώσσα προγονική και Παρθενώνα, όπως δέν έχουνε Συγγρούς και πατριάρχιδες. μά έχουν γεωργούς και κόμμα στη Βουλή γεωργικό, έχουνε δασκάλους σοσιαλιστάδες, σύλλογους εργατικούς και κόμμα στη Βουλή σοσιαλιστικό. Δέν έχουν Μεστρίωτη και καθαρύουσες και γλώσσες λογις λογής κι άνοησίες και τύφλες, μά έχουνε στρατό κ' έχουνε στα σκολιά τή γλώσσα τους κ' έχουν φιλολογία σημερινή, κηλή και ή άδιάφορο, πλούσια όμως σε μεταφρασές τών κηλών ζώνων έργων, πλούσια σε σοσιαλιστικά βιβλία και καλή για να μορφώνη και να φρονηματίζη τά βουργαρόπουλα, έχουνε γεωργική νομοθεσία και με μέσο δλ' αυτά, άφου μας πουλούν ταύγά τους και τό σπάρι τους, έμας τους λόρδους, μάς κηταχτούν και τή Μακεδονία μας και βρισκουνται κοντά στην Πόλη. Κ' έμεις θήρη μέρα που θάνόγουμε πεινασμένοι τό ντουλάπι μας και δε θα βλέπουμε παρ ό χαρτιά και θα κρημάμε τό διασάκι στον ώμο για να τρέχουμε να ζητιανεύουμε στις άκρες του κόσμου, κ δέν άνοίξουμ' έπί τέλους τά σφραβί μας και δέν αλλάζουμε μυαλό θάβοντας βαθιά τους εως τώρα άρχηγούς μας και πολιτικούς μας μ' όλα τους τά συστήματα.

Για τήν ώρα νοιώσαμε πως δέν πρέπει να περιμένουμε τίποτα άπ' τους Έυρωπαϊούς, μόνε άπ' τή δική μας δύναμη. Πρέπει να νοιώσουμε πως κι από τους προγόνους δέν έχουμε να περιμένουμε τίποτα, πως παραλύουμε με τήν προσήλωσή σ' αυτούς, πρέπει να καταλάβουμε του Μιστριώτη τήν ψευτιά πως ή ψευτική γλώσσα μας συνδέει μεταξύ μας και μας σώζει, πρέπει να μην κρημιούμαστε στο Πατριάρχη τά προνόμια και τους χοντρούς λαίμους τών μεγαλοπαπάδων, πρέπει να χτυπήσουμε τό Κεφάλαιο, που μαρτζώνει τόν τόπο μας και να υποστηρίξουμε τήν έργασία και τή γεωργία.

Και άπεταιίνουμαι στο Στρατιωτικό Σύνδεσμο, που έχει τήν καλή φιλοδοξία να πρωτοστατήσει στην έθνική άναγέννηση και πούχει άνάμεσό του τόν 'Αντρέα Καρκαβίτσα, τό συγγραφέα του 'Άρχαιο-

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

'Εκλασε και δέν ύψωνε τό κεφάλι του να δει αποπάνω του πόσο ήσυχα και τρομαχτικά άδιάφορα κυλιούνται τ' άστρα, σε μιάν αιώνια άμυλη σιά. Πόσο τιποτένιοι και λουκλιστικοί όί πόθοι μας μπροστά σε μιάν άστροφεγγιά!

Τί παράξενες κομικές κινήσεις θα κάνουμε και πως θα ύψώνουμε άπελπισμένκ τά χεράκια μας και θα χτυπούμε με άγανάχτηση τά καρτονένια ποδαρμένα μας και πόσο μικροσκοπικοί θα κυκλοφορούμε με τ' άψηλά κηπέλα μας και τις πελώριες φιλοδοξίες μας στην άκη τής θάλασσας και στα πόδια τών βουνών! 'Ενώ αποπάνω μας τά άστρα σωπαίνουνε και τρέμουνε, λές και ζέρουνε αυτά από που έρχονται και που πηγαίνουν.

'Η Χρυσούλα είχε γονκτίσει χλωμ μπροστά του κι άκούμποσε στα γόνατά του και τόν κύ-

(* 'Η άρχή στον αριθ. 355.

ταζε άπελπισμένη. Τι να του πει, τί να του πει για να τόν παρηγορήσει;

— Κ' έπειτα δέ μ' άφόνου ήσυχο, δέ μ' άφόνου ήσυχο. Όλοι ό φίλοι μου με κοιταδέουνε, με είνωνεύονται, με βρίζουν. Κι ό μόνος μου φίλος στην 'Αθήνα κι αυτός με πηλήγωσε σήμερα θανάσιμα. Νά, κηταζε τό γράμμα που έλαβα σήμερα τό πρωί.— Νευρικός έβγαλε από τήν τσέπη του τό γράμμα και τό διάβασε. Ένα γέλιο σπασμοδικό του έσκζε τή φωνή σε κάθε άράδα.

α' Από τις χαμηλές ρίζες του βουνού που κοιτούμε έμεις έδώ, σου στέλνω στην Κορφή που άνέβηκες τις πιό έγκάρδιες εύκές μου, τώρα στις γιορτές του Πάσχα. Θέλω να μην κατεβεις ποτέ από τήν Κορφή που άνέβηκες με τή δύναμη τής σκέψης σου, να μην κατεβεις ποτέ στην Πραγματικότητα, μόνο ν' άναγκάσεις τήν Πραγματικότητα ν' άνεβεί έλαμε σένα και να σ' αγαπήσει. Και μέσα στο δημιουργικό αυτό σφριχταγκάλισμα του 'Ιδανικού και τής Πραγματικότητας, να μην άληθομυείς ποτέ εκείνους που σ' αγαπήσανε πολύ...

— Χαχαχά! Βλέπεις; βλέπεις; Κ' έπειτα μού λές να ήσυχάσω! Στάχτη όί έλπίδες που περιμέναν άπ' μένα. Τιποτένιν, άνώφελη, εύνούχινη ή

ζωή μου. Τό κημα μου νοιώθη είναι από μεγάλη γενιά κι όμως τό χύνο ζωοτα σε χαρές μικρούψυχες και ταπεινόςυγες. 'Εγώ που νοιώθη τό μέτωπό μου να ραγίζει από τήν όρημν άέταιων φτερών; στενεύω τήν ύπαρξή μου μέσα στους τέσσερεις αυτούς τοίχους με τις ήλίθιες φωτογραφίες και τά σχολαστικά, σαράβια βιβλία. Σαβούρα κ' εγώ στο καθίσμα τής ζωής, μέσα στο άμπάρι, ενώ όί άλλοι, όί κηπετάνιοι, στέκουνται στη γέφυρα και κηταζουν τόν ουρανό και τή θάλασσα και τις άπόμακρες στεριές!

Κ' ή Χρυσούλα τόν κηταζε άπελπισμένη και του φιλούσε τά χέρια και του κηειύσε με τήν άπαλάμη της τό στόμα.

— Όρέστη μου, Όρέστη μου! Ένα, δυό, παρκαπάνω δε χωρεί ή καρδιά του τέλειου ανθρώπου. Γιατί να σκορπες τόσο άσωτα τήν ψυχή σου σε όλους; Ω! νάθελες! νάμαστε ήσυχα, ήσυχα, εύτυχετς, να μην τό πούμε κανενός, να κηειύουμε τις πόρτες και τά παρκαθυρα, νάμαστε ταπεινοί για να μη ζηλέψει ή Μούρα.

Όρέστη μου! Όρέστη μου! μόνο τά μικρούλικα φτερά του 'Ερωτα μπορούνε να σκεπάσουν και να κηψούνε τις μεγάλες μαύρες φτέρουγες τής ζωής